

Carrer del Portal

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli antic, Carrer Portal. 08610 AVIÀ
Emplaçament Al Nucli antic d'Avià.

Coordenades:

Latitud: 42.077826649763
Longitud: 1.8253585810774
UTM Est (X): 402837
UTM Nord (Y): 4659085

Classificació

Número de fitxa 08011 - 2
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XIV-XX
Any Varis
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: BPU. POUM Avià, DOGC 12/07/2011
Número inventari 2946 (1983)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Privada: Varis propietaris. Pública: Ajuntament d'Avià. Av. Pau Casals, 22. 08610-AVIÀ

Fitxes associades:

[Nucli antic d'Avià](#)

Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía

Data de registre de la dl., 15/10/2001 - 02:00

fitxa:

Data de la darrera revisió: dt., 01/04/2025 - 12:31

Descripció

El carrer Portal travessa tota la zona nord del nucli antic d'Avià. Abans de sortir a la carretera de Cal Rosal i tancant el recinte habitat, es conserva un arc entre dues cases del que seria el portal d'entrada al nucli pel camí procedent de Berga en direcció a Cardona (Camí Ral de Cardona), i del que només queda una filada de l'arc amb dovelles que ha estat restaurat recentment. Les cases, que es situen a les dues bandes del carrer, daten majoritàriament dels segles XVII-XVIII, encara que moltes s'han reconstruït i modernitzat; però cal destacar que el nucli ha estat habitat permanentment i, per tant, que les construccions són fruit de diferents segles. Principalment són de planta i, com a màxim, dos pisos, amb parets mitgeres. Únicament dues cases conserven portes d'entrada amb arcs adovellats (cal Mas Vell i cal Gavarró). El nucli és lleugerament aturonat, essent el punt més elevat la plaça Abat Oliba, al final del carrer del mateix nom, i observant-se el desnivell entre el primer i el segon tram del carrer Portal que es salva amb unes escales. Al segle XVIII el nucli va créixer cap al est i cap a la zona de la plaça del Padró. Actualment el seu creixement es troba aturat.

Observacions:

El 1999 es va refer el paviment dels carrers soterrant totes les línies d'infraestructures i eliminant una escala de pedra davant de cal Gasolà que era un dels elements més antics del nucli i que ajudava a salvar el desnivell de la part central del nucli antic amb la confluència amb el carrer Abat Oliba. Davant de la casa de cal Mas Vell el carrer resta obert als horts del Tossal, des d'on s'accedeix a la part de darrera de l'Ateneu. El nivell de protecció BPU afecta al mur del carrer, probablement d'origen medieval. Tota la zona és d'expectativa arqueològica.

Història

Al nucli antic donaven accés dues portes: la del carrer Portal, de la que es conserva l'arc i que comunicava amb el camí Ral de Cardona, i una altra que conduïa a Santa Maria i als camps i vinyes del padró (APM) al lloc on hi ha Cal Gasolà. El carrer Portal és el carrer més antic del nucli, que ja existia a l'Edat Mitjana; travessava tota la sagrera i unia les dues portes d'accés. Una part de la sagrera estaria emmurallada, mentre que les parets de les cases i el tossal donarien protecció per la part est. L'any 1999 es va refer el paviment dels carrers del nucli antic i es va tancar l'escala excavada sobre la pedra natural al centre del carrer Portal davant de Cal Gasolà, i que era un dels vestigis antics d'aquest carrer, possiblement datables al segle XIV-XV. Entre les cases del carrer Portal destaquen les antigues "Ramats", "Gurans" i "Brotos" que formen l'actual cal Mas Vell (APM, segle XIV); l'antiga església que es trobava al lloc on actualment hi ha cal Gavarró i cal Serra; cal Campaner i cal Escolà on hi havia l'antiga rectoria; cal Xut i cal Fideuer, lloc on es conserva una sitja subterrània. Totes aquestes formen l'eix central entre el carrer Portal i el carrer Abat Oliba. Entre el carrer i el Tossal a l'Edat Mitjana hi havia camps i horts, i des del segle XVII s'han anat construint cases progressivament que donen la configuració actual.

Bibliografia

Documentació vària de cal Mas (1321-1714), paper i pergami. Documentació vària de la casa Vilamarí (1699-1846), paper i llibres. CORTÉS, M. del A. (1996). Demografia històrica d'Avià. L'Erol, núm. 52,

pàgs. 39-44. Àmbit de Recerques del Berguedà. BARAUT, C. (1978). Les actes de consagracions d'esglésies del Bisbat d'Urgell (segles IX-XII). Urgellia, núm. 1. CAMPRUBÍ, J. (1998). La funció dels Castra i la seva relació amb les Parrochiaes en el perocés d'estructuració territorial Berguedà (fi del segle IX-inicis del X). II Congrés Internacional d'Història dels Pirineus. UNED de Girona.

